



податків, що перевіряються			
----------------------------	--	--	--

Завершальним етапом будь-якого контрольно-ревізійного процесу є узагальнення та реалізація його результатів. Цей етап включає комплекс методичних прийомів групування і систематизації результатів контролю, необхідних для виявлення порушень чинного законодавства та усунення виявлених недоліків [4, с. 39].

Узагальнення результатів податкового аудиту включає такі прийоми, як групування виявлених недоліків, документування результатів проміжного контролю і систематизований виклад недоліків у висновку.

Список використаних джерел:

1. Білуха М. Т. Фінансовий контроль: теорія, ревізія, аудит: [підручник] / М. Т. Білуха, Т. В. Микитенко. – К. : УАОІ, 2006. – 888с.
2. Гусак Н.Б. Контроль податкових органів за діяльністю підприємств. Навчальний посібник./ Н.Б.Гусак, Ю.Д.Гусак. - К.: Центр учбової літератури, 2007. – 320с.
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://uazakon.com/documents/date_a1/pg_ivwdsq.htm
4. Будник Л.А. Аудиторські послуги з оптимізації оподаткування / Будник Л. А., Мойш-Шіман Р.В.// Методологічні проблеми та шляхи вдосконалення систем обліку, аналізу, ревізії та аудиту в Україні: Тези доповідей наукової конференції професорсько – викладацького складу «Економічні, правові, інформаційні та гуманітарні проблеми розвитку України в умовах проведення системних реформ», 11 квітня 2012. – Тернопіль, 2012. – С.34-39.

Саченко С.І.

кандидат економічних наук, доцент

Хома Ю.

здобувач другого (магістерського) рівня

Тернопільський національний економічний університет

м. Тернопіль, Україна

ОСОБЛИВОСТІ АМОРТИЗАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА В РИНКОВИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Починаючи з 1997 року, амортизаційна політика держави та підприємств перебуває в центрі посиленої уваги багатьох вітчизняних науковців і практиків. Амортизаційні реформи 1997, 2000 та 2002 рр. дали змогу наблизити вітчизняну амортизаційну політику до практики країн з ринковою економікою, зумовили виникнення на підприємствах нових, невластивих до цього часу проблем, зокрема існування різного порядку обчислення амортизаційних відрахувань для визначення оподатковуваного прибутку та витрат операційної діяльності.

Амортизаційна політика є важливою складовою облікової політики і взагалі господарсько-фінансово діяльності підприємства. Вона дає змогу альтернативно підійти до визначення розмірів амортизаційних відрахувань, здійснювати управління витратами і фінансовими результатами, накопичити потрібні фінансові ресурси і раціонально використовувати їх на потреби відтворення необоротних активів тощо.

За допомогою амортизації регулюється швидкість обороту основних засобів, інтенсифікується процес їх відтворення, реалізується технічна і виробнича політика на підприємстві.



Розглянемо методи нарахування амортизації і обґрунтуємо підходи до їх вибору.

Згідно з П(С)БО 7 «Основні засоби» підприємства можуть нарахувувати амортизацію основних засобів (крім інших необоротних матеріальних активів), застосовуючи такі методи як: прямолінійний; виробничий; зменшення залишкової вартості; прискореного зменшення залишкової вартості; кумулятивний. Три останніх є методами прискореної амортизації. Крім зазначених методів, підприємство також може застосовувати норми і методи нарахування амортизації, передбачені податковим законодавством.

Необхідно зазначити, що застосування дозволеного П(С)БО 7 податкового методу нарахування амортизації основних засобів призводить до плутанини понять, що використовуються у фінансовому і податковому обліку. Це стосується підстав для збільшення первісної вартості основних засобів, визначення їх груп (згідно з П(С)БО їх дві, а за податковим законодавством — чотири), а також залишкової (балансової) вартості, переоцінка якої не передбачена податковим законодавством. У результаті застосування у фінансовому обліку методів нарахування амортизації, передбачених податковим законодавством, перекручується реальна оцінка основних засобів, що не відповідає ні вимогам фінансового, ні податкового обліку.

Огляд літератури свідчить про відсутність чітких правил (рекомендацій) щодо вибору методу амортизації, який був би найкращим для підприємств різних організаційно правових форм та галузей, об'єктів основних засобів та способів їх використання. Усі методи можна вважати рівноцінними, вони переслідують одну мету, але кожний з них для відповідних періодів корисного використання визначає різні суми амортизації.

Згідно з п.28 П(С)БО 7 метод амортизації основних засобів обирається підприємством самостійно з урахуванням очікуваного способу отримання економічних вигід від його використання. Обраний метод має сприяти прискоренню оновлення основних засобів, визначенню реальної величини прибутку, найкраще враховувати усі фактори, пов'язані з експлуатацією об'єкта основних засобів тощо (табл. 1).

Водночас докладний аналіз цих методів наводить на думку, що між деякими з них немає суттєвої відмінності як в теоретичному плані, так і за практичними результатами (табл. 1), що може бути підставою для їх скорочення. Йдеться про метод прискореного зменшення залишкової вартості порівняно з методом просто зменшення залишкової вартості. Цей метод не повністю відповідає своїй назві і не гарантує систематичного повного списання вартості об'єкта основних засобів. Його використання зумовлює потребу в коригуванні нарахування амортизації в останні роки строку експлуатації.

Прискорене зменшення залишкової вартості порівняно з простим можливе тільки за певних комбінацій строку експлуатації та співвідношення ліквідаційної і первісної вартості об'єкта основних засобів. Це легко вивести із нерівності – норма амортизації в разі прискореного зменшення повинна бути більшою, ніж при простому.

Як бачимо, метод прискореного зменшення залишкової вартості відповідає своїй назві лише за умови невеликих строків експлуатації і за досить значної ліквідаційної вартості. Коли ж ліквідаційну вартість приймають такою, що дорівнює нулю, умов для застосування методу прискореного зменшення залишкової вартості практично не залишається. Аналогічні результати, і без будь-яких застережень, дає метод зменшення залишкової вартості.

Вибір методів нарахування амортизації на кожному підприємстві здійснюється спільно - керівником, головним бухгалтером та економічними службами. Незалежно від обраного методу амортизації його послідовне застосування є необхідною умовою для забезпечення зіставності результатів діяльності підприємства за різні періоди.



Таблиця 1

Методи нарахування амортизації основних засобів і фактори, пов'язані з їх експлуатацією

Метод амортизації	Фактори експлуатації об'єкта основних засобів, що впливають на очікуваний спосіб отримання економічних вигід від його використання
Прямолінійний	Рівномірна експлуатація об'єкта, пов'язаного з виробництвом різномірної продукції. Незначний моральний знос
Зменшення залишкової вартості	Об'єкт використовується у виробництві різномірної продукції. Швидкий фізичний і моральний (або тільки моральний) знос. Необхідність швидкого накопичення коштів для прискореного відновлення основних засобів
Прискореного зменшення залишкової вартості	Об'єкт використовується у виробництві різномірної продукції. Швидкий фізичний і моральний (або тільки моральний) знос. Необхідність швидкого накопичення коштів для прискореного відновлення основних засобів
Кумулятивний	Об'єкт використовується у виробництві різномірної продукції. Швидкий фізичний і моральний (або тільки моральний) знос. Необхідність швидкого накопичення коштів для прискореного відновлення основних засобів Строк експлуатації вимірюється цілим числом років
Виробничий	Об'єкт використовується для виробництва одного виду продукції або надання тих самих послуг. Нерівномірна експлуатація об'єкта. Економічні вигоди, втілені в основних засобах, зменшуються не просто з плином часу, а залежно від експлуатації об'єкта. Строк корисного використання об'єкта безпосередньо визначається його ресурсом: кількістю випущених за його допомогою одиниць продукції, пробігом, годинами праці тощо. Кількість планової і випущеної продукції з використанням об'єкта надійно вимірюється. Роль морального зносу незначна
Податковий	Розрахований в основному для цілей оподаткування

П(С)БО вимагають послідовного від одного періоду до іншого застосування методів амортизації. Виняток становлять лише випадки, коли зміна обставин виправдовує зміну методу амортизації. Причини зміни розкриваються у примітках до фінансової звітності.

У зв'язку з тим, що амортизаційна політика дає змогу коригувати частку витрат у сумі доходу від реалізації, у деяких вітчизняних економістів виникають побоювання, що надана підприємствам самостійність призведе до маніпулювання сумою нерозподіленого прибутку залежно від цілей підприємства. Як відомо, прибуток, визначений за даними фінансового обліку, не є базою для визначення реальної заборгованості перед бюджетом з податку на прибуток. Водночас він впливає на вартість акцій підприємства, його інвестиційну привабливість та прийняття рішень користувачами фінансової звітності.

Отже, до вибору методу нарахування амортизації основних засобів керівництво підприємства повинно підійти виважено, що важливо для свідомого формування облікової політики (в частині амортизації), яка має бути закріплена на кожному підприємстві наказом.



Список використаних джерел:

1. Бігдан І. Питання оцінки вартості нематеріальних активів //Регіональні перспективи.- 2001.- № 2-3.- с.78-80.
2. Виговська Н.Г. Удосконалення обліку амортизації: стан, проблеми, перспективи: Монографія.- Житомир:ЖІТІ,1998.- 340 с.
3. Должанський М.І.,Должанський А.М. Бухгалтерський облік в Україні з використанням Положень (стандартів) бухгалтерського обліку: Нав. Посіб.-Л.:Львівський банківський інститут НБУ, 2003.- 494 с.
4. Національні стандарти бухгалтерського обліку в Україні: 36. нормативних актів. - К.: СП «Юрінком Інтер», 2000. - 231 с.
5. Саченко С. Концепція обліку нематеріальних активів./ С. Саченко, О. Черешнюк// Сучасні детермінанти фіскальної політики: локальний та міжнародний вимір. Міжнародна науково-практична конференція, Вересень 2019. Тернопіль: ТНЕУ.

Саченко С.І.

кандидат економічних наук, доцент

Чижевська І. А.

здобувач другого (магістерського) рівня

Тернопільський національний економічний університет

м. Тернопіль, Україна

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ОПЛАТИ ПРАЦІ ТА ЇЇ ФУНКЦІЇ

У сучасних умовах глобального розвитку економіки України, поширення глобалізаційних процесів, прискорення змін та ускладнення нестабільності зовнішнього середовища успішна і результативна реалізація стратегічних цілей українських підприємств значною мірою залежить від ефективного використання наявних національних ресурсів та створення дієвої системи обліково-аналітичного забезпечення їхньої роботи задля забезпечення конкурентоспроможності підприємств і країни в цілому. Кризове становище і проблеми, що існують у національній економіці, спричинили високий рівень безробіття, поширення нелегальної трудової діяльності та значний розподіл населення за рівнями доходів. На всіх етапах розвитку економіки оплата праці була одним із головних інструментів стимулювання ринку, матеріального мотивування працівників, елементом системи оподаткування і підвищення трудової активності країни в усіх галузях національної економіки.

Від раціональної організації системи оплати праці та її правильного визначення залежить не тільки економічна ефективність окремого підприємства, а й рівень якості життя зайнятого населення і зокрема тих громадян, що вже отримують пенсійне забезпечення. Водночас оплата праці займає велику частку у загальній сукупності витрат підприємства. Тому дослідження оплати праці як комплексної економічної категорії доцільно проводити з декількох позицій, а саме з позицій:

- підприємця, організації чи будь-якої установи – для яких заробітна плата є суттєвим чинником мотивування працівників, а також двома статтями витрат, що знижують прибуток: виплати самої заробітної плати і відрахування сум єдиного соціального внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування;
- працівника – для якого заробітна плата є основним джерелом доходу, ключовим показником рівня життя, основою поточних заощаджень і базою соціального страхування щодо всіх випадків і на пенсійне забезпечення;